

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 56672-2022

Medewerker	:	Geke Kosse
Team	:	Leefomgeving
Datum	:	2 december 2022
Portefeuillehouder	:	wethouder M. Blind

BIJLAGEN: Raadsinformatiebrief 56672-2022
AFSTEMMING MET → team BOR, Financiën, Facilitair, MO en Leefomgeving
☐ Actief openbaar ☐ Niet actief openbaar ☒ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota
ONDERWERP Energiebesparingsmaatregelen gemeentelijke organisatie

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met het verder verkennen van de voorgestelde maatregelen;
2. De maatregelen nader uit te werken in afzonderlijke collegevoorstellen;
3. De raad informeren via een raadsinformatiebrief en hiermee toezegging 16 (7-11-2022) af te doen.

SAMENVATTING

Het college heeft op dinsdag 6 september 2022 naar aanleiding van de sterk gestegen energieprijzen grote zorgen uitgesproken over de impact op de samenleving en de eigen organisatie. De vraag is uitgezet om te onderzoeken welke maatregelen getroffen kunnen worden om de kosten voor energie omlaag te brengen zowel voor de gemeentelijke organisatie als de samenleving. Een eerste inventarisatie heeft een overzicht opgeleverd van uit te voeren maatregelen op de volgende thema's: openbare verlichting, gebouwmanagement, maatschappelijke partners en versnelling verduurzaming vastgoed in de samenleving.

De maatregelen worden in afzonderlijke collegevoorstellen nader uitgewerkt en voorzien van een financieel kader.

INLEIDING

De energieprijzen zijn sterk gestegen. Hierdoor zijn de gemeentelijke kosten voor energie veel hoger geworden en komen inwoners in de knel met het betalen van hun energierekening. Het college heeft op dinsdag 6 september 2022 naar aanleiding van de sterk gestegen energieprijzen grote zorgen uitgesproken over de impact op de samenleving en de eigen organisatie. De vraag is uitgezet om te onderzoeken welke maatregelen getroffen kunnen worden om de kosten voor energie omlaag te brengen zowel voor de gemeentelijke organisatie als de samenleving. Een interne werkgroep is hiermee aan de slag gegaan en er zijn voorstellen uitgewerkt voor de volgende thema's: Openbare verlichting, Gebouwmanagement, Maatschappelijke partners en Versnelling verduurzaming vastgoed samenleving. In afzonderlijke collegevoorstellen worden de thema's nader uitgewerkt en van een financieel kader voorzien.

In dit voorstel wordt niet ingegaan op het thema energiearmoede. Dit thema wordt in de reguliere lijn opgepakt door het team WIZ onder andere door het verstrekken van energietoeslagen aan huishoudens tot 120% van het minimum inkomen.

Toezegging 16 (7-11-2022)

Tijdens de raadsvergadering van 7 november heeft de fractie van het CDA vragen gesteld over de gemeentelijke energierekening en de besparingsmaatregelen. De portefeuillehouder heeft toegezegd op korte termijn de raad te informeren over het onderzoek naar de mogelijkheden van besparing op energiekosten aan de voorkant.

BEOOGD RESULTAAT

Door inzet van maatregelen de kosten voor energie omlaag brengen in de gemeentelijke organisatie en de samenleving.

KADER

- Verhoogde energiekosten als gevolg van de energiecrisis;
- Energietransitie

ARGUMENTEN

Hieronder wordt per thema de maatregelen voorgesteld die een bijdrage leveren aan het omlaag brengen van de energiekosten. Het gaat hierbij om energiebesparingsmaatregelen en maatregelen om het energieverbruik te verduurzamen.

Openbare verlichting

Als eerste is gekeken of we niet alle verlichting in de gemeente Olst-Wijhe na een bepaald tijdstip volledig zouden kunnen uitschakelen. Bij de verkenning hiervan bleek al snel dat hier veel haken en ogen aan kleven o.a. de gevoelsmatige sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en ook de technische implicaties hiervan. We hebben hierover overleg gevoerd met onze buurgemeenten en de algemene mening is dat volledig uitschakelen van verlichting een te grote stap is en om die reden niet verder uitgewerkt.

Vanaf 2015 worden er, op basis van meerjarige vervanging- en investeringsplannen, lichtpunten vervangen. In 2015 stonden er in Olst-Wijhe ongeveer 3200 lichtmasten. Deze lichtmasten verbruikten bij elkaar gemiddeld 520.000 kW/uur per jaar.

In de periode van 2016-2021 zijn er ongeveer 1200 oude armaturen vervangen door energiezuinige LED verlichting. Vanaf 2015 tot heden is het aantal lichtpunten gestegen met ongeveer 200 stuks als gevolg van uitbreiding van het aantal woongebieden. Op dit moment staan er in de gemeente Olst-Wijhe ongeveer 3400 lichtpunten. Met een huidige gemiddeld verbruik van 400.000 kW/uur per jaar. Ondanks de stijging van het aantal lichtpunten is dus het energie verbruik door inzet van energie zuinige LED verlichting met 120.000 Kw/Uur gedaald. In 2022 is het vorige meerjaren vervanging en investeringsprogramma verlichting afgerond. In 2023 stond al gepland om een nieuw meerjaren investeringsprogramma op te stellen voor 1000 conventionele lichtpunten waarvan de afschrijvingstermijn is verstreken. De eerste ramingen geven aan dat hiervoor een totale investering nodig is van 800.000

euro. Hier staat een energiebesparing tegenover van 100.000 kW/uur per jaar. Normaliter kent een dergelijk plan een doorlooptijd van 4 a 5 jaar. Echter in kader van huidige energieprijzen word een versnelling van de vervanging voorgesteld. In het kader van deze versnelling zullen dan niet alleen de 1000 afgeschreven conventionele lichtpunten worden vervangen maar ook 500 conventionele lichtpunten die, op basis van leeftijd en afschrijving, nog niet aan vervanging toe zouden zijn.

Concreet betekent dit dat we een plan gaan uitwerken om in de periode 2023-2026 alle niet LED lichtpunten te gaan vervangen. Dit zal een geraamde investering vragen van 960.000 euro. Hier tegenover staat dan een energiebesparing die hiermee wordt gerealiseerd van 146.000 kW/uur per jaar.

Door naast de vervanging van conventionele verlichting naar LED verlichting ook de sterkte van het licht te dimmen tussen 21.00 uur en 0.600 uur met 40% is een verdere energie besparing te realiseren van 14.000 kW/uur per jaar. Financieel betekent dit, uitgaande van een gemiddelde prijs van 0,40 euro kW/uur, dat de kostenstijging (die er sowieso is) met 64.000 euro per jaar kunnen verminderen ten opzichte van geen acties nemen. in een nader voorstel wordt dit in meer detail uitgewerkt.

Naast het vervangen van conventionele verlichting gaan we ook een aantal pilots opstarten om nieuwe manieren van verlichting en nieuwe technieken uit te proberen. Deze pilots doen we om enerzijds op te halen hoe bewoners en gebruikers deze nieuwe manieren van verlichten en omgaan met verlichten ervaren en anderzijds ook om ervaringen op te doen met nieuwe technieken. Pilots die we gaan doen zijn:

1 pilot met lichtmasten met zonnecollectoren.

In samenwerking met een lokale ondernemer starten we een kleine pilot met lichtpunten die voorzien zijn van zonnecollectoren waardoor deze in staat zijn, bij voldoende zonlicht, om te voorzien in hun eigen energie. Als er te weinig zonlicht is geweest dan schakelt het lichtpunt automatisch over op het reguliere energienet. In deze kleine pilot kijken we naar betrouwbaarheid van de techniek en hoe gebruikers de lichtkwaliteit gaan ervaren. Pilot gaat lopen in december 2022 tot en met maart 2023. Als de deze kleine pilot goed loopt gaan we deze uitbreiden op een andere locatie waarbij we ook slimme meters inzetten om te monitoren hoe het energie verbruik van deze lichtpunten is ten opzichte van LED zonder collectoren.

2 pilot om op locaties lichtmasten te verwijderen.

Onze insteek is om bij verminderen van lichtpunten de woonstraten zoveel mogelijk te ontzien en te richten op de grotere doorgaande wegen of ontsluitingen. In 2023 gaan we op twee locaties hier mee een pilot starten namelijk: de Omloop Wijhe, Veerweg Olst, In eerste instantie worden lichtpunten niet weggehaald maar alleen uitgeschakeld. Vooraf en gedurende de start van de pilot laten we een participatie en communicatie traject lopen om te bepalen hoe de gebruikers hierop reageren.

3 pilot is gebruik maken van bewegingscensoren.

Bij het gebruik van censoren is het de insteek dat de verlichting uit is en alleen brand als er iemand of iets aankomt. Bij deze pilot gaan we vooral bekijken welke effecten het regelmatig aan en uit springen van verlichting heeft op de beleving van gebruikers maar ook de fauna. Het regelmatig aan en uit springen geeft een onrustig beeld en in theorie leiden tot negatieve beleving en effecten. In de pilot willen we nagaan in hoeverre deze effecten inderdaad optreden en hoe gebruikers dit beleven. Voor deze pilot is nog geen locatie in beeld.

Voor het kunnen opstarten van deze 3 pilots wordt ingeschat dat er een budget van ongeveer 25.000 euro nodig zal zijn aan inzet uren en aanschaf materiaal. De kosten hiervan worden in de lopende begrotingen gevonden van communicatie en beheer openbare ruimte.

Gebouwmanagement

Werk

De afgelopen jaren is er in de gemeentelijke werf voor de buitendienst maar mondjes maat geïnvesteerd in afwachting van een visie op de inzet en ontwikkeling van een eigen buitendienst. In 2021 is de visie op de buitendienst vastgesteld en daarmee is duidelijk geworden dat het hebben van een eigen buitendienst voldoende meerwaarde heeft voor de komende jaren. Vanuit dat perspectief is ook duidelijk dat de gemeentelijke werf van de buitendienst hiermee de komende jaren zijn functie niet zal verliezen maar eerder zal kunnen gaan versterken. Op dit moment is een goed beeld van maatregelen die nodig zijn om de werf energie vriendelijker te maken en te verduurzamen niet voorhanden. Begin 2023 zal een energiescan van de werf (in samenhang met het gemeentehuis) worden uitgevoerd om te bepalen waar op

het gebied van energie besparing de meest effectieve maatregelen te nemen zijn. Deze maatregelen naast een aantal maatregelen die de bedrijfsvoering effectiever maken zullen in 2023 leiden tot een detail plan om de werf de komende jaren effectiever en duurzamer te maken.

Gemeentehuis (huidig energielabel A)

Zoals hiervoor aangegeven wordt in samenhang met de gemeentewerf een energiescan uitgevoerd. Voor het gemeentehuis wordt het uitgangspunt energieneutraal gehanteerd. De maatregelen die hiervoor nodig zijn worden integraal betrokken bij het huisvestingsplan.

Een maatregel die in ieder geval wordt uitgevoerd is de investering in zonnepanelen op het dak. Daarna wordt de mogelijkheid onderzocht om de parkeerplaats te overkappen en te voorzien van zonnepanelen gelijktijdig met de rijwielstalling. Hiervoor worden in aparte collegevoorstellen businesscases uitgewerkt.

Maatschappelijke partners

Bij de gemeentelijke gebouwen investeren we in verduurzaming en isolerende maatregelen. Momenten van renovatie en onderhoud van gemeentelijk vastgoed worden ook gebruikt voor het uitvoeren van maatregelen voor verduurzaming en isolatie. Bijvoorbeeld bij het zalencentrum in Wesepe en de Bongerd in Welsum is ten tijde van het groot onderhoud gezorgd voor extra isolerende maatregelen (na-isolatie) om zo onder andere het gasverbruik te verminderen.

Wij hebben inmiddels een aantal signalen ontvangen van dorps- en buurthuizen die gehuisvest zijn in vastgoed wat niet van de gemeente is en culturele organisaties of we ze als gemeente kunnen ondersteunen als ze in de problemen komen door betaling van de vaste lasten.

Momenteel wordt een inventarisatie gemaakt van de (financiële) gevolgen die de hoge energieprijzen met zich meebrengen voor de maatschappelijke partners. De vraag wat de hoge energieprijzen betekenen voor maatschappelijke partners wordt uitgezet bij beheerders/bestuurders van o.a. dorps- en buurthuizen. Een aantal van de partners hebben zelf nog niet inzichtelijk wat de hoge energieprijzen voor ze betekenen. Hierdoor is er op het moment nog geen compleet beeld.

De voorwaarden en hoogte van eventuele compensatie vanuit de rijksregeling en eventuele SPUK (specifieke uitkering) is nog niet bekend. Duidelijkheid hierover is van belang voordat we overgaan tot gemeentelijke compensatie van de hogere energieprijzen. De regelingen die voor verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed bekend zijn staan in dit voorstel benoemd onder 'energietransitie samenleving'.

Versnelling verduurzaming vastgoed samenleving

Revolving fund

Om onze MKB, verenigingen en maatschappelijke partners met vastgoed te ondersteunen om versneld te verduurzamen is gekeken wat er aanvullend kan worden gedaan met een revolving fund. Landelijk en provinciaal zijn er verschillende subsidies en regelingen, maar die vragen vaak nog een deel eigen investering. Als die mogelijkheid er niet is, kan de subsidie niet worden gebruikt.

Daarom is de investeringsruimte bij SVN onderzocht. In het verleden heeft SVN voor ons de Duurzaamheidslening uitgevoerd. Ook voeren zij de Starterslening en de Verzilverlening Toekomstgericht wonen uit. Beide regelingen stimuleren ook duurzaamheid. Op korte termijn staat een overleg met SVN gepland om een mogelijke nieuwe regeling verder uit te werken.

Stimuleringslening zakelijke aanvragers

Bij SVN is het mogelijk een Stimuleringslening voor zakelijke aanvragers onder te brengen.

We controleren aan de voorkant of dit in een behoefte voorziet. Is dit het geval dan stellen we een verordening vast waarin we opnemen voor welk doel de maatregelen worden genomen, welke maatregelen gefinancierd kunnen worden met de lening en het maximum te lenen bedrag. Wij voeren zelf de inhoudelijke toets uit. Daaruit volgt een reservering bij SVN. Vervolgens voert SVN de financiële toets uit en stelt de definitieve hoogte vast.

Verdere financiering mogelijk.

Naast de lening is het belangrijk om nog meer gebruik te maken van subsidies en fondsen. Hieronder worden een aantal op een rijtje gezet:

- Het landelijk BNG Duurzaamheidsfonds: voor duurzame bedrijven, verenigingen, coöperaties en stichtingen. Bij energiebesparende maatregelen of projecten krijgen ze een financieel steuntje in de rug. Er zijn bij dit fonds verschillende budgetten en tarieven voor ondernemers en (sport)verenigingen.
- De Geld- terug-actie van de provincie: een subsidie voor energiebesparende maatregelen
- De regeling DUMAVA (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) een subsidie van het Rijk. Deze subsidie was in 2022 direct overvraagd, maar er volgt een nieuwe ronde in 2023 waar de maatschappelijke partners zich op kunnen voorbereiden.

Communicatie

Wat we horen is dat maatschappelijke partners nog niet goed de weg weten te vinden naar de subsidies en regelingen of nog geen plan hebben waarmee ze dit kunnen aanvragen. In overleg met communicatie wordt daarom gekeken hoe we de bestaande regelingen zo goed mogelijk onder de aandacht kunnen brengen en welke ondersteuning er vervolgens nodig is om tot een succesvolle aanvraag te komen.

DRAAGVLAK

De voorgestelde maatregelen zijn de uitkomst van een ambtelijke en bestuurlijke themasessie met het college.

DUURZAAMHEID

Spreekt voor zich

RISICO'S (financieel/juridisch)

Geen

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Zoals aangegeven zullen in aparte collegevoorstellen de maatregelen verder uitgewerkt worden waarbij ook het financieel kader wordt toegevoegd. Voor de investeringen in zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis voor ongeveer € 180.000 en openbare verlichting van ongeveer € 960.000 zijn raadsbesluiten nodig in lijn met artikel 5 lid 5 van de financiële verordening. Dit mag achteraf via de 1^e bestuursrapportage in 2023, mits de raad is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (artikel 7a). De benodigde middelen voor de pilots van de openbare verlichting kunnen binnen de bestaande begroting worden gedekt.

AANPAK/UITVOERING

Na besluitvorming door uw college wordt het besluit via een raadsinformatiebrief ter kennisname voorgelegd aan de raad.